

Qərib səs Abdal-Güləbliyə qayıtdı

Azərbaycan mədəniyyətinə Cabbar, Bülbül, Üzeyir bəy, Seyid, Xan və digər dahiləri bəxş edən Qarabağ torpağı Səxavət Məmmədov kimi bir sənətkar da yetişdirib. “Segah”a yatımlı səsi ilə ürəkləri oxşayan gənc xanəndə ilk ifaları ilə sənətə öz möhürünü vura bilib.

Səxavət Məmmədov 1953-cü il oktyabr ayının 23-də Ağdam rayonunun Abdal-Güləbli kəndində anadan olub. Musiqi aləminə barmaqlarını qarmonun şirmayı dillərində gəzdirə-gəzdirə gəlib. Toylara getməyə utansa da, bəzən səsinin zilə çəkib oxumaqdan özünü saxlaya bilməyib. Elə böyük yola da səsinin “bələdçiliyi” ilə çıxıb.

Asəf Zeynallı adına musiqi texnikumunda oxuyub və ustad xanəndə Hacıbaba Hüseynovdan muğamı mükəmməl öyrənib. Bu ərəfələrdə Səxavəti əsgər aparıblar. Jurnalistlər Hacıbaba Hüseynovdan “ən yaxşı tələbəniz kimdir?”, – deyə soruşanda məşhur xanəndə deyib: “Ən yaxşı tələbəm əsgərlikdədir”.

Daha sonra Xalq artisti Əlibaba Məmmədovun “Hümayun” ansamblının solisti olan Səxavətin “Ay bəri bax”, “Yar bizə qonaq gələcək”, “Ay çiçək”, “Sarı bülbül”, “Sona bülbüllər”, “Azad bir quşdum” kimi mahnıları şirin və həzin səslə oxuması onu sənətsevərlərin gözündə daha da ucaldı. Təəssüf ki, bu gün “Segah” li-baslı o mahnılar Səxavətsiz ah-zar edir.

...Lənkəranda üzü Bakıya yol gələ-gələ maşındakı radioqəbuledici vasitəsilə onun haqqında konsert-öçerkə qulaq asırdım. “Uca dağlar”ı ifası ilə sanki bir qədr də ucaldırdı. Mahnıdan sonra Əlibaba Məmmədovla müsahibəni verdilər. Ustad sənətkar belə bir əhvalat danışdı: “Moskvada konsert zamanı Səxavətin çıxışından sonra bir rus musiqişünas professor səhnə arxasına gələrək ondan ağzını açmasını xahiş elədi. Mən: “Nə üçün?”, – deyə soruşdum. Bildirdi ki, inanmıram, insan belə heyrətəməz səslər çıxara bilsin. Yəqin ki, bu cavan oğlanın boğazına nəsə bir aparat qoyulub. Amma heç bir aparatın olmadığını görəndən sonra həmin musiqişünas başını bulaya-bulaya eləcə bunu deyə bildi: “Çox təəccüblüdür! Möcüzədir!”

“Onun səsi, necə dəyərlər, uzaqdan seçilirdi, bənzərsiz idi. Elə bil qeybdən gəlirdi. Bu səsin ruhu vardı. Boğazları başqa bir aləm idi”. – Bu fikir də Əlibaba Məmmədova məxsusdur.

1983–88-ci illərdə İncəsənət İnstitutunda təhsil alan Səxavət Məmmədov Azərbaycan muğamını bir çox ölkələrdə layiqincə təmsil edib. Səxavət Qarabağ hadisələrinin ilk illərində özünün yaratdığı “Qarabağ” instrumental ansamblı ilə o, hər tərəfi gəzib dolanır, muğamımızla yanaşı, Azərbaycan həqiqətlərini də dünyaya çatdırırdı. Həmin qarışıq zamanda kənar seyrçi mövqeyində dura bilməyən Səxavət özünün müəyyən əlaqələri və dostları vasitəsilə cəbhə bölgəsinə si-

lah-sursat alıb göndərirdi ki, eloğluları nankor erməni separatçılara qarşı vuruşa bilsinlər. Özü də hər dəfə Ağdama gedəndə cəbhə üçün alınan silahları, patronları aparırdı.

Həminin yaxşı tanıdığı xanəndə – Əməkdar artist Firuz Səxavət onun kiçik qardaşıdır. Səxavətin adını özünə təxəllüs götürüb. Buradaca qeyd edək ki, bu gün Səxavət Məmmədov dünyasını dəyişmiş digər sənətkarlardan ikiqat artıq xatırlanır: həm vaxtaşırı verilən lent yazıları vasitəsi ilə, həm də Firuz Səxavətin, az qala, eyni səs diaspazonlu ifaları ilə. Bir yadigar videoyazı da var, orada Firuz “Segah” oxuyur, Səxavət isə ona baxıb sanki bir müəllim fərəhi ilə gülümsəyir...

– Bu adı daşımaq böyük məsuliyyətdir, – deyə Firuz müəllim kövrək səslə bildirir. – Çünki Səxavət həyatda da, sənətdə də böyük iz qoyub. Mən də bacardığımız qədər çalışıram ki, onun adını doğruldum. Yeri gəlmişkən, ayın 25-də filarmoniyada onun yubileyi qeyd olunacaq. Siz də gəlin və xalqımızın Səxavəti necə böyük səxavətlə sevdiyini bir daha görün.

Cavabında: “Böyük məmnuniyyətlə gələrik” deyərək, dəvətə görə minnətdarlıq etdim.

Mənə Səxavət Məmmədovun konsertlərinə getmək nəsib olmayıb. Amma o, neçə dəfə görmüşəm. bizim həyatimizə gəlib. Sumqayıtda qonşum olan Əməkdar artist Təhmiraz Şirinovun ailəvi qonağı olanda görmüşəm onu.

– Xeyli vaxt Səxavətlə birlikdə “Hümayun” ansamblında çalışmışam, – deyə Təhmiraz müəllim xatirə “ciğir”ini tutub gedir. – Səfərlərdə, qastrollarda çox olmuşuq. Bənzərsiz xanəndə, gözəl insan, əsl dost idi. Sənətdə bir-birimizdən bəhrələndiyimiz hallar da çox olub. Məsələn, mən “Azərbaycan maralı” mahnısını ondan sonra oxumuş və Səxavətin bəzi

boğazlarını, necə dəyərlər, oğurlamışam. İlahi, necə oxuyurdu?

**Ay qız, gəzmə aralı,
Könlüm səndən yaralı.
Gözlərinə heyranam,
Azərbaycan maralı...**

Heyf ki, Səxavət bizləri çox tez tərk elədi. Bu gün, sözün əsl mənasında, mənim könlüm onun ucbatından yaralıdır, – desəm, ifrata varmaraq. Allah rəhmət eləsin ona...

Səxavət Məmmədov 1991-ci ildə çəkilmiş “Bəxt üzüyü” filminə mahnı ifa edib və qeyri-adi səsi hər kəsi heyretə gətirib. O mahnı həm də, elə bil, Səxavətin ölümünə yazılıbmış:

**Azad bir quşdum,
Yuvamdan uçdum,
Torpağa düşdüm
Bu gənc yaşımda”.**

Elə həmin il həyatda onun bəxti gətirməyib – gözəl xanəndə Qarabağdan qayıdan zaman Qaradağ yolunda avtomobil qəzasına düşərək, 38 yaşında dünyasını dəyişib. Taleyin istehzasına baxın ki, Qarabağda müharibə vəziyyətinə görə onun adına Bakıda sifariş edilən məzar daşı kənddə gedən gərgin döyüşlər səbəbindən ünvanına çatdırıla bilmədi. Daha sonra isə kənd işğal olundu. Səxavət Məmmədovun üzərində şəkli, doğum və ölüm tarixləri həkk olunmuş başdaşı Bakıdakı evinin həyatində qaldı...

Abdal-Güləbli 3 ildir ki, azadlığına qovuşub. “Azad bir quş” kimi yuvasından ayrı düşmüş Səxavət Məmmədovun qərib ruhu da doğma kəndinə qayıdıb.

Bir də təskinliyimiz budur ki, unudulmaz sənətkarımız Səxavətin yeri hər zaman ürəyimizdədir.

**ƏLİ NƏCƏFXANLI
XQ**